

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Prawny

DP-SRP.053.1.2024.KM
Warszawa, 14 czerwca 2024 r.

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję przesłaną m.in. do Ministerstwa Edukacji Narodowej w dniu 29 kwietnia 2024 r. pocztą elektroniczną (tytuł wiadomości elektronicznej: 388/2024 (petycja). Proszę o potwierdzenie odbioru.) uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Minister Edukacji kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji (Dz. U. poz. 2717), natomiast zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) przedmiotem petycji może być żądanie mieszczące się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji. Biorąc pod uwagę, że petycja została jednocześnie skierowana do Ministerstwa Finansów, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Administracji, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Rodziny, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Edukacji, Ministerstwa Klimatu, Ministerstwa Rozwoju i Ministerstwa Rolnictwa, uprzejmie informuję że przedmiotowa odpowiedź dotyczy wyłącznie właściwości Ministra Edukacji, tj. działu administracji rządowej – oświata i wychowanie.

W § 1 wniesionej przez Panią petycji postuluje Pani „wprowadzenie przeanalizowania (...) prawa światowego z różnych dziedzin”, w § 2 – „wprowadzenie przeanalizowania (...) prawa światowego poprzez konsultacje społeczne”, zaś w § 3 – „wprowadzenie konsultacji (...) nad opracowaniem międzykrajowego prawa i wspólnych celów gospodarki oraz rozwoju obu państw (...)”, nie precyzując, o jakie państwa chodzi.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w systemie prawa nie funkcjonuje pojęcie „prawa światowego”. Ze względu na kryterium norm obowiązujących w systemie prawa co do zasady wyróżnia się prawo wewnętrzne (wewnątrzpaństwowe), obowiązujące w poszczególnych państwach na skutek działań legislacyjnych podejmowanych przez władze tych państw¹, oraz prawo międzynarodowe publiczne (prawo narodów), które powstaje jako produkt stosunków między suwerennymi państwami i innymi podmiotami obrotu międzynarodowego (np. organizacjami międzynarodowymi) w formie umów lub zwyczaju. Ponadto, w przypadku krajów należących do Unii Europejskiej wyróżnia się także prawo Unii Europejskiej, które w określonych obszarach obowiązuje w Państwach Członkowskich

¹ Co istotne, prawo wewnętrzne może zasadniczo różnić się w poszczególnych krajach, nie tylko pod względem samych norm, ale przede wszystkim ze względu na zespół instytucji prawa i zasad charakteryzujących dany system na pewnym poziomie ogólności – najpopularniejszym przykładem jest podział na system prawa kontynentalnego (charakterystyczny dla krajów Europy kontynentalnej) i system *common law* (charakterystyczny dla krajów anglosaskich).

bezpośrednio lub wywołuje konieczność dostosowania prawa wewnętrznego do wymogów stawianych przez Unię Europejską. Jednakże co do zasady nie dotyczy to obszaru „oświaty i wychowania”, gdyż zgodnie z art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej, Unia Europejska w dziedzinie „edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport” ma kompetencje do prowadzenia działań mających na celu wspieranie, koordynowanie lub uzupełnianie działań Państw Członkowskich.

Zgodnie z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, zaś zgodnie z art. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu, który sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.

Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały (art. 10 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Szczegółowy przebieg procesu legislacyjnego reguluje szereg aktów normatywnych, zarówno ustaw i rozporządzeń, jak i aktów wewnętrznych.

W kontekście postulatu zgłoszonego w § 1 petycji na uwagę zasługuje uchwała nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), zwany dalej „Regulaminem pracy RM”, regulujący m.in. prowadzenie procesu legislacyjnego na etapie rządowym. Zgodnie z § 27 i § 28 Regulaminu pracy RM, projekt aktu normatywnego zawiera uzasadnienie, którego odrębną część stanowi ocena skutków regulacji, zwana dalej „OSR”. OSR przedstawia wyniki oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, a wśród szeregu elementów, które musi zawierać, w § 28 ust. 3 pkt 3 Regulaminu pracy RM wskazano porównanie projektowanego rozwiązania z rozwiązaniami przyjętymi w innych krajach. Oznacza to, że w polskim systemie prawa w zakresie odnoszącym się do właściwości ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania istnieje już regulacja nakładająca obowiązek podjęcia – w trakcie procesu legislacyjnego – próby porównania proponowanych przez projektodawcę rozwiązań z rozwiązaniami stosowanymi w innych krajach.

W zakresie zgłoszonego przez Panią postulatu § 2 petycji, uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z art. 6 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym. W związku z tym w polskim prawie oświatowym istnieje szereg rozwiązań adresowanych do Polonii i Polaków mieszkających zagranicą, a także powracających do Polski. Wskazać należy chociażby rozdział 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.) pt. „Kształcenie osób przybywających z zagranicy”, w którym wprowadzono m.in. możliwość dodatkowej nauki języka polskiego dla dzieci i młodzieży będących obywatelami polskimi przybywającymi z zagranicy, którzy nie znają języka polskiego lub znają go na poziomie niewystarczającym do podjęcia nauki (art. 165 ust. 9), a także możliwość nauki w oddziałach przygotowawczych (art. 165 ust. 11), ustawę z dnia 7 października 2022 r. o Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego (Dz. U. z 2024 r. poz. 264), rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. z 2023 r. poz. 2301) lub rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie organizacji kształcenia obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. z 2023 r. poz. 2387, z późn. zm.)

Odnosnie do postulatu § 3 petycji należy zauważyć, że postulat stanowi o „wprowadzeniu konsultacji z innymi władzami państw” – bez doprecyzowania, o które spośród państw świata chodzi, a następnie mówi o „rozwoju obu państw z korzyścią dla obu państw i dobra obywateli” – znów nie precyzując, o jakie państwa chodzi. Nie sposób zatem szczegółowo odnieść się do tak sformułowanego postulatu petycji. Podkreślenia jednak wymaga fakt, że Rzeczpospolita Polska utrzymuje stosunki międzynarodowe z wieloma państwami, jest stroną umów międzynarodowych oraz należy do wielu organizacji międzynarodowych. Podkreślić należy, że postulat § 3 petycji nie dotyczy działu – oświata i wychowanie, należącego do właściwości Ministra Edukacji (dotyczy „międzynarodowego prawa i wspólnych celów gospodarki oraz rozwoju”), jednakże – biorąc pod uwagę szeroki rozdział niniejszej petycji – przyjmuje się, że stosowna odpowiedź zostanie udzielona przez właściwego adresata.

Z poważaniem,

Andrzej Barański
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/